

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення двадцять п'ятої сесії
обласної ради сьомого скликання
від 28 жовтня 2020 року № 41-25/VII

ОБЛАСНА ПРОГРАМА

**розвитку малого і середнього підприємництва
на 2021 - 2027 роки**

Чернігів - 2020

Зміст

	Назва розділу	стор.
1.	Паспорт обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки	3
2.	Визначення проблемних питань, на розв'язання яких спрямована Програма	5
3.	Мета Програми	11
4.	Шляхи і засоби розв'язання проблем, обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання Програми	11
5.	Напрями діяльності та заходи Програми	12
6.	Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники	12
7.	Координація та контроль за ходом виконання Програми	13
	Додаток 1. Обсяги та джерела фінансування Програми	14
	Додаток 2. Напрями діяльності та заходи Програми	15
	Додаток 3. Результативні показники Програми	30
	Додаток 4. Об'єкти інфраструктури підтримки підприємництва у Чернігівській області	31

1. Паспорт обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки

1.	Ініціатор розроблення Програми	Департамент розвитку економіки та сільського господарства обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року та План заходів з реалізації у 2021-2023 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року, які затверджені рішенням двадцять першої сесії обласної ради сьомого скликання 18 грудня 2019 року, розпорядження голови обласної державної адміністрації від 02.06.2020 № 274 «Про розроблення проекту обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки»
3.	Розробник Програми	Департамент розвитку економіки та сільського господарства обласної державної адміністрації
4.	Співрозробники Програми	Департаменти облдержадміністрації: культури і туризму, національностей та релігій; сім'ї, молоді та спорту; Управління освіти і науки облдержадміністрації, Головне управління ДПС у Чернігівській області, Чернігівський обласний центр зайнятості, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, Національний університет «Чернігівська політехніка», представники громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього бізнесу.
5.	Відповідальний виконавець Програми	Департамент розвитку економіки та сільського господарства обласної державної адміністрації

6.	Учасники Програми	Департаменти облдержадміністрації: розвитку економіки та сільського господарства; культури і туризму, національностей та релігій; сім'ї, молоді та спорту, Управління освіти і науки облдержадміністрації, Головне управління ДПС у Чернігівській області, Чернігівський обласний центр зайнятості, Головне управління Держпродспоживслужби в області, районі державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, Національний університет «Чернігівська політехніка», представники громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього бізнесу.
7.	Термін реалізації Програми	2021-2027 роки
7.1	Етапи виконання Програми	I етап 2021-2023 рр. II етап 2024-2027 рр.
8.	Перелік місцевих бюджетів, які беруть участь у виконанні Програми	Обласний бюджет
9.	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, у тому числі:	53 050 тис. грн*
	- коштів обласного бюджету	53 050 тис. грн
	- коштів обласного бюджету, повернутих за раніше наданими кредитами через ДО РФПП	за окремим розрахунком, по мірі повернення коштів за раніше наданими кредитами через ДО РФПП по Чернігівській області
	- коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	обсяг коштів буде затверджуватись за окремою бюджетною програмою Державним центром зайнятості та Правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття

* Без врахування коштів обласного бюджету, повернутих за раніше наданими кредитами через ДО РФПП та коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття

2. Визначення проблемних питань, на розв'язання яких спрямована Програма

За результатами рейтингу Regional Doing Business-2018 за рівнем сприятливості умов для ведення бізнесу в Україні, Чернігівщина займає 6 місце та третій рік поспіль посідає 1 місце у дотриманні органами виконавчої влади регіону вимог державної регуляторної політики. Область є пілотною щодо участі у Програмі з розробки та реалізації регіональних стратегічних документів, спрямованих на розвиток МСП, що реалізується проектом FORBIZ| EU4Business за підтримки Європейського Союзу.

Структура обласного підприємництва за розмірами підприємств залишається майже незмінною: у 2019 році частка малих підприємств від загальної кількості становила 93,1% (з них мікропідприємств -79,0%), середніх – 6,8% (в Україні – 95,2% та 4,7% відповідно), що в цілому відповідає процентному співвідношенню сектору МСП у країнах ЄС.

Наявна позитивна динаміка зростання кількісних та якісних параметрів розвитку малого і середнього підприємництва в регіоні.

Господарську діяльність здійснюють 6442 підприємства, з яких 5998 малих, у тому числі 5086 належать до мікропідприємств, 439 середніх, 5 великих та понад 36 тисяч фізичних осіб-підприємців.

З усієї сукупності малих підприємств лише 912, або один з шести не відносились до мікропідприємств. Це свідчить про більшу гнучкість мікробізнесу до диверсифікації видів діяльності в критичних умовах.

Аналізуючи кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення слід відмітити, що порівняно з 2018 роком цей показник збільшився на 7,1% і за підсумками 2019 року склав 60 од. Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення зросла на 25% і становила 5 підприємств (середній показник по Україні 4 од.).

Відзначається значна активність малих підприємств у сфері послуг. Так, у невиробничій сфері діяло 58% загальної кількості підприємств, тоді як у виробничій сфері – 42%, серед яких 20,9% - у сільському, лісовому та рибному господарстві, 14,2% - у промисловості, 7,0% - у будівництві.

Характерною особливістю розвитку малого підприємництва, як в області, так і в Україні, є його орієнтація на торговельну діяльність (25,4% або 1525 малих підприємств працюють в оптовій та роздрібній торгівлі. Із загальної кількості найманих працівників на підприємствах торгівлі області у малому бізнесі працює 19,9%, тобто кожен п'ятий робітник).

Зовсім протилежний розподіл підприємств у середньому підприємстві. У невиробничій сфері зосереджено 32% загальної кількості підприємств, тоді як у

виробничій сфері діяло 68%, серед яких 29,8% - у сільському, лісовому та рибному господарстві, 27,6% - у промисловості, 3,6% - у будівництві.

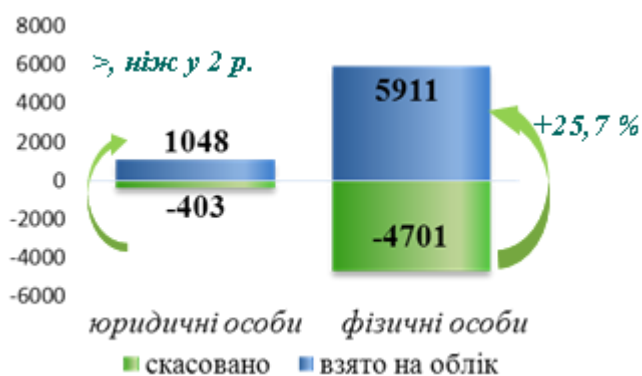
Особливо важливу соціальну функцію підприємництво відіграє у вирішенні проблем зайнятості, забезпечуючи роботою понад 150 тисяч працівників області.

Тенденції розвитку МСП області:

• **Наявна позитивна динаміка щодо перевищення кількості зареєстрованих суб'єктів господарювання порівняно з тими, що припинили діяльність.**

У 2018 році було взято на облік 6,95 тис. суб'єктів підприємництва, що на 22,1% перевищувало кількість, які припинили діяльність. У 2019 році також зареєстровано майже 7,0 тис. суб'єктів підприємництва, з них 1048 од. - юридичні особи (що більше, ніж в два рази перевищує кількість тих, які припинили діяльність (403 од.) та 5911 - фізичні особи – підприємці (що перевищує на 25,7 % кількість, які припинили діяльність (4701 од.)).

КІЛЬКІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА,
ВЗЯТИХ НА ОБЛІК, І ПРИПИНЕНИХ, од., 2019 рік

Протягом січня-червня 2020 року зареєстровано 3,1 тис. суб'єктів підприємництва, з них 399 од. - юридичні особи та 2716 - фізичні особи – підприємці (що, відповідно, на 23 % та 19 % більше, ніж кількість, які припинили діяльність).

Найбільш привабливою формою господарювання в області залишається фізична особа – підприємець, що дає можливість залучати до роботи вагому частину працездатного населення та розвивати власну справу. Таких підприємців щорічно реєструється в межах 5 тис. осіб.

Такі тенденції підтверджують тезу, що малі та середні підприємства є основними роботодавцями у бізнес-секторі економіки регіону: понад 70% нових робочих місць, введених в дію протягом минулих років в області, створено саме у сфері МСП.

• **Забезпечено постійне зростання надходжень від малого та середнього підприємництва до місцевих бюджетів.**

Наповнення місцевих бюджетів від господарської діяльності МСП протягом останніх років демонструють стаке зростання (у 2015 році вони становили 1,01 млрд грн, у 2016 році – 1,52 млрд грн, у 2017 році – 2,05 млрд грн, у 2018 році - 2,48 млрд грн, у 2019 році - 2,82 млрд грн) та забезпечують вагому частку від усіх податкових надходжень (у 2015 році - 49,2%, у 2016 році – 48,8%, у 2017 році - 51,0%, у 2018 році - 50,3% , у 2019 році - 48,3%).

У 2019 році надходження до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів МСП порівняно з відповідним періодом 2018 року зросли на 13,6 % і становили 2,82 млрд грн. Це майже половина 48,3% податкових надходжень, які контролюються Державною податковою службою в області.

У I півріччі 2020 року надходження до місцевих бюджетів від діяльності МСП порівняно з відповідним періодом 2019 року зросли на 2,3 % і становили 1,3 млрд грн або 45,8 % від усіх податкових надходжень.

- **Збільшення обсягу реалізованої малими і середніми підприємствами продукції.**

Частка малих і середніх підприємств у загальному обсязі реалізованої продукції (товарів, послуг) у 2015 році становила 75,4%, у 2016 році – 73,5%, у 2017 році - 74,5%, у 2018 році - 82,6% , у 2019 році - 83,9%.

У 2019 році малими та середніми підприємствами області реалізовано продукції, товарів та надано послуг на понад 87,0 млрд грн, що на 3,7% більше, ніж у 2018 році. В тому числі малі підприємства забезпечують 26,1% загального обсягу реалізації продукції області, середні – 57,8% (по Україні – 19,5% та 42,1% відповідно).

В цілому спостерігається позитивна роль МСП у формуванні обсягу реалізованої продукції регіону.

Збереження такого тренду позитивно вплине на фінансові результати роботи цього сектору економіки та продуктивність праці.

- **Прибутковий фінансовий результат діяльності підприємств.**

За підсумками господарської діяльності у 2019 році 73,8% малих підприємств та 75,1% середніх підприємств отримали позитивний сальдовий фінансовий результат у сумі понад 4,27 млрд грн, в т.ч. по малих підприємствах - 1,1 млрд грн, по середніх - 3,17 млрд грн.

Така позитивна тенденція спостерігалась протягом 2015-2017 років, можна вважати, що фінансові результати підприємств є одним із найважливіших показників, який не лише синтезує результати видів господарської діяльності підприємств, а й наочно відображає ефективність використання ресурсів.

Проте, у 2018 році 73,4% малих підприємств показали прибутковий фінансовий результат у сумі 2415,8 млн грн, решта 26,6% допустили збитки в сумі 2808,2 млн грн, отримавши негативне сальдо -392,4 млн грн, а 79,6% середніх підприємств отримали прибутковий фінансовий результат у сумі 4812,8 млн грн, сальдовий фінансовий результат до оподаткування був позитивним - 3939,6 млн грн.

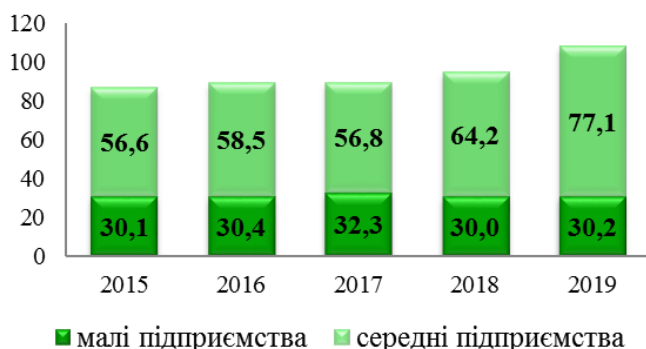
Збереження тенденції прибутковості фінансового результату діяльності малих та середніх підприємств буде впливати на подальшу їх інвестиційну спроможність, збільшення заробітної плати працівників та зменшення рівня тінізації економіки.

Витрати на персонал на малих підприємствах за 2019 рік становили 2456,5 млн грн, на середніх - 8575,5 млн грн, з яких витрати на оплату праці склали 81,4% і 82,6% відповідно.

- **Зменшення частки зайнятих та найманих працівників на малих підприємствах області.**

У 2019 році частка зайнятих працівників на малих підприємствах становила 28,3% до загальної кількості зайнятих працівників регіону (у 2015 році - 32,9%, у 2016 році - 32,7%, у 2017 році - 34,5%, у 2018 році - 30,1%). У той же час, частка кількості зайнятих на середніх підприємствах зросла до 67,0%.

Кількість найманих працівників у суб'єктах малого та середнього підприємництва, тис. осіб

Кількість зайнятих працівників у суб'єктах малого та середнього підприємництва, тис. осіб

У 2019 році на малих і середніх підприємствах було зайнято майже 110 тис. осіб, з яких 32,6 тис осіб - на підприємствах малого бізнесу, що на 1,03% більше показника 2018 року. В області також спостерігалось поступове

зростання чисельності найманих працівників на малих підприємствах на 0,8% до 30,2 тис осіб, але при цьому частка до загальної кількості найманих працівників регіону знизилась до 26,8% (у 2015 році - 31,4%, у 2016 році - 31,5%, у 2017 році - 33,1%, у 2018 році – 29,0 %).

Протягом останніх років в економіці області спостерігаються коливання щодо середньої кількості працюючих на одному малому та середньому підприємстві. У 2019 році на малих підприємствах цей показник дорівнював значенню 2015 року - 5 осіб, а на середніх підприємствах, навпаки, зріс з 167 осіб у 2015 році до 176 осіб у 2019 році.

Збереження такої негативної тенденції на малих підприємствах буде суттєво впливати на ринок праці регіону та зростання чисельності незайнятого населення.

Таким чином, сектор МСП є необхідним інструментом оптимізації організаційної структури економіки регіону, сприяє стабільності економічного зростання усіх сфер та видів діяльності та є запорукою успішного розвитку громад.

Але у сфері малого та середнього підприємництва області залишається ще низка проблем, які були виявлені за результатами аналізу поточного стану, проведеного робочою групою з розробки Програми та представлені у SWOT матриці.

SWOT-аналіз розвитку малого і середнього підприємництва

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність виробничого, туристичного, транзитного, підприємницького потенціалу. • Науковий потенціал, орієнтований на інноваційну діяльність (насамперед, у сфері біологічних, геологічних, технічних, сільськогосподарських наук). • Легка реєстрація бізнесу. • Швидка адаптивність, маневреність, мобільність бізнесу на нові потреби ринку, генерація значної кількості ідей, спрямованих на задоволення місцевих потреб. • Наявність природних ресурсів для розвитку реального сектору економіки. • Покращено якість та стандарти надання адміністративних послуг. • Наявність ефективно та активно діючих громадських об'єднань, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього бізнесу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатньо розвинута власна науково-дослідницька база. • Низька ініціативність та інноваційна активність малого та середнього бізнесу. • Неналагоджена кооперація наукової і виробничої сфери. • Низька питома вага виробничого сектору МСП області. • Складний процес просування продукції на місцевих ринках. • Неконкурентна оплата праці. • Дефіцит кваліфікованих працівників внаслідок відтоку молодих спеціалістів та представників робочих спеціальностей за межі області. • Недостатньо розвинута логістична інфраструктура (незадовільний стан доріг регіонального, місцевого та державного значення, відсутність аеропорту, нерозчищені фарватери річок Десна та Дніпро). • Низька платоспроможність населення порівняно з іншими регіонами України.
Можливості	Загрози
<ul style="list-style-type: none"> • Успішне впровадження реформи 	<ul style="list-style-type: none"> • Неприятливі макроекономічна та

<p>децентралізації та економічна самостійність громад.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Активізація державної підтримки щодо покращення інвестиційного клімату, впровадження інновацій, підтримки розвитку малого та середнього бізнесу, в т.ч. удосконалення програм кредитування. • Динамічний розвиток ІТ сфери (є ІТ-кластер та активна ІТ-спільнота). • Діджиталізація економіки, поширення інноваційних та високотехнологічних виробництв, елементів їхньої інфраструктури. • Оптимізація та законодавча дерегуляція підприємницької, інвестиційної та господарської діяльності, вдосконалення податкової, бюджетної та банківської системи, їх адаптація до європейського права та адміністративної практики країн ЄС. • Наявність магістральних доріг державного значення. • Розширення міжнародного та міжрегіонального співробітництва, участь у міжнародних проєктах, залучення МТД. • Розвинена інфраструктура підтримки розвитку малого та середнього бізнесу (створено інформаційні пункти підприємця; Центр підтримки підприємництва, інновацій та стартапів; Центр інформаційної підтримки бізнесу при ЧРТПП). 	<p>демографічна ситуації.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недосконале законодавство та постійні зміни в ньому, які складно відстежувати. • Недостатній рівень фінансово-кредитної підтримки МСП, зокрема підприємців - початківців та стартапів, високі відсоткові ставки за кредитами банків, недостатня ефективність діючої інфраструктури підтримки підприємництва. • Повільне відновлення економіки, зміни на зовнішніх ринках. • Ризикований інвестиційний клімат у державі (малопрогнозованість політичних змін, затягування процесів реформування її управління). • Високий рівень монополізму транспортної та енергетичної сфер України. • Нестабільність курсу національної валюти; подорожчання енергоносіїв. • Залежність розвитку бізнесу від державної підтримки. • Низький рівень довіри МСП до державної політики.
---	--

Проблеми, на розв'язання яких спрямована програма:

- ✓ Обмежений доступ малого та середнього бізнесу до фінансово-кредитних ресурсів для реалізації бізнес-ідей.
- ✓ Недосконалість системи профорієнтації, підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницької діяльності. Недостатній рівень кваліфікації підприємців, що значно ускладнює перспективи інноваційного розвитку; відтік кваліфікованих кадрів за кордон.
- ✓ Слабо розвинута система взаємодії між об'єктами інфраструктури підтримки бізнесу, недостатній рівень та спектр послуг, що надаються для підтримки малого та середнього підприємництва.

3. Мета Програми

Головною метою Програми є стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва, створення сприятливого бізнес-середовища шляхом консолідації зусиль місцевих органів влади, суб'єктів підприємницької діяльності, громадських організацій, об'єднань підприємців, бізнес-асоціацій тощо задля підвищення добробуту населення області.

4. Шляхи і засоби розв'язання проблем, обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання Програми

Програма має стати дієвим інструментом реалізації регіональної політики у сфері розвитку малого та середнього підприємництва.

Ефективність і результативність розв'язання проблемних питань у сфері розвитку малого і середнього бізнесу відбуватиметься за рахунок ефективної координації зусиль відповідних ключових сторін, зокрема органів влади та інституцій, що забезпечують підтримку підприємництва в регіоні.

Реалізація Програми здійснюватиметься за визначеними напрямками, які базуються на результатах проведеного аналізу розвитку сфери підприємництва в регіоні.

Фінансування Програми планується здійснювати за рахунок коштів обласного бюджету у межах видатків, передбачених головному розпорядникові бюджетних коштів, відповідальному за виконання заходів і завдань Програми; коштів обласного бюджету, повернутих за раніше наданими кредитами через Державну організацію «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», а також за рахунок інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Програма реалізується протягом 2021-2027 років, в два етапи.

Початок дії першого етапу Програми – січень 2021 року, закінчення – грудень 2023 року.

Початок дії другого етапу Програми – січень 2024 року, закінчення – грудень 2027 року.

Загальні обсяги фінансування Програми: 53050 тис. грн (наведені в Додатку 1).

Обсяги фінансових ресурсів обласного бюджету та напрямки їх використання визначаються в залежності від потреби, фінансових можливостей бюджету та з дотриманням вимог ст. 85 Бюджетного кодексу України.

5. Напрями діяльності та заходи Програми

Пріоритетними напрямками підтримки малого і середнього підприємництва області на 2021-2027 роки є ті, що визначені Стратегією сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року. Фінансова підтримка малого і середнього підприємництва здійснюється за видами економічної діяльності :

- сільське, лісове та рибне господарство;
- промисловість, в т.ч. :
  - машинобудування, виробництво машин та устаткування;
  - легка промисловість;
  - харчова промисловість;
  - деревообробна промисловість;
  - виробництво електричного, електронної та оптичної продукції, приладобудування (освоєння та розробка високотехнологічних виробів, впровадження інновацій тощо);
  - виробництво електроенергії з відновлювальних джерел енергії та відходів, альтернативних видів палива, виробництво опалювальних приладів, які працюють на твердому паливі, впровадження енергозберігаючих технологій;
  - запровадження виробничих процесів з використанням місцевої сировини та відходів виробництва, організація переробки сміття;
  - виробництво будівельних матеріалів;
- будівництво;
- інформація та телекомунікації;
- охорона здоров'я та надання соціальної допомоги;
- тимчасове розміщення й організація харчування;
- туристична сфера;
- мистецтво, спорт, розваги та відпочинок;
- надання платних послуг населенню, зокрема, транспортних, побутових, посередницьких, інформаційно-консультаційних тощо.

Напрями діяльності та заходи Програми наведені в Додатку 2.

6. Перелік завдань і заходів Програми та результативні показники

Заплановані заходи відповідають пріоритетним завданням, що визначені обласною Програмою розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки та спрямовані на вирішення проблемних питань у сфері МСП за напрямками:

- Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності та вдосконалення системи надання адміністративних послуг;
- Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка;
- Інформаційна та консультаційна підтримка;
- Розвиток регіональної інфраструктури підтримки підприємництва.

Результативні показники Програми наведені в Додатку 3.

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Виконання Програми здійснюється шляхом реалізації виконавцями заходів, зазначених у цій Програмі.

Безпосередній контроль за виконанням заходів Програми, координацію дій між виконавцями Програми, визначення порядку взаємного інформування та звітування здійснює Департамент розвитку економіки та сільського господарства обласної державної адміністрації.

Основними формами контролю за реалізацією заходів та досягненням показників Програми є:

✓ щоквартальна звітність структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, райдержадміністрацій, громадських організацій та інституцій, що забезпечують підтримку підприємництва в області, які є учасниками Програми;

✓ аналіз державної статистичної звітності;

✓ обговорення, за потребою, стану та проблем її реалізації на засіданнях колегії облдержадміністрації, сесіях обласної ради, засіданнях постійних комісій обласної ради, координаційної ради з питань розвитку підприємництва при облдержадміністрації за участю представників бізнесу;

✓ проведення моніторингу і щоквартальне надання узагальненої звітності про хід реалізації Програми центральним органам виконавчої влади;

✓ надання до 15 лютого щорічних звітів про виконання Програми та пояснювальної записки про стан виконання Програми та оцінку результативності її заходів, відповідно до п. 7.1 «Порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання», затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 05.05.2016 №245;

✓ інформація про хід виконання Програми та ефективність реалізації її заходів може заслуховуватись обласною радою в строки та спосіб, визначені нею.

Директор Департаменту розвитку
економіки та сільського господарства
обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 1
до обласної Програми розвитку малого і
середнього підприємництва
на 2021-2027 роки

**Обсяги та джерела фінансування обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва
на 2021-2027 роки**

тис грн

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Програми	Етапи виконання Програми							Всього витрати на виконання Програми
	I			II				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Обсяг ресурсів всього, у тому числі:	4295,0	4565,0	5964,0	7373,0	8812,0	10241,0	11800,0	53050,0
- кошти обласного бюджету	4295,0	4565,0	5964,0	7373,0	8812,0	10241,0	11800,0	53050,0
- кошти обласного бюджету, повернуті за раніше наданими кредитами через ДО РФПП	За окремим розрахунком, по мірі повернення коштів за раніше наданими кредитами через ДО РФПП по Чернігівській області							
- кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	Обсяг коштів буде затверджуватись за окремою бюджетною програмою Державним центром зайнятості та Правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття							

Директор Департаменту розвитку економіки
та сільського господарства обласної державної
адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 2
до обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки

Напрями діяльності та заходи Програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2021-2027 роки

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
1. Впорядкування нормативного регулювання підприємницької діяльності та вдосконалення системи надання адміністративних послуг							
1.1	Покращення регуляторного середовища	Забезпечення передбачуваності, прозорості та відкритості реалізації державної регуляторної політики в області, в тому числі сприяння застосуванню розробниками проєктів онлайн сервісу для підготовки аналізу регуляторного впливу та стандарту набору відкритих даних регуляторних органів.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	-	-	Забезпечено публічність та прозорість реалізації державної регуляторної політики. Недопущено прийняття економічно недоцільних та неефективних регуляторних актів, зменшено втручання держави у діяльність суб'єктів підприємництва. Підвищено законодавчу обізнаність розробників проєктів регуляторних актів.
		Ведення та постійна актуалізація рубрики «Регуляторна діяльність» на веб-сайті облдержадміністрації, зокрема реєстру діючих регуляторних актів у форматі відкритих даних.	2021-2027 роки		-	-	
		Підтримка ініціатив підприємців, спрямованих на перегляд чинних та розробку нових регуляторних актів.	2021-2027 роки		-	-	
		Організація та проведення спеціалізованих семінарів,	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 5,0	

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		тренінгів, «круглих столів» тощо з питань реалізації та практичного застосування норм регуляторного законодавства.				2022 р. - 5,0 2023 р. - 6,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 7,0 2025 р. - 8,0 2026 р. - 9,0 2027 р. - 10,0	
1.2	Вдосконалення системи надання адміністративних послуг	Сприяння впровадженню надання адміністративних послуг в електронному форматі через Єдиний державний веб-портал електронних послуг Дія.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування (за згодою), Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	-	-	Підвищено ефективність роботи ЦНАПів. Надано кваліфіковані консультації при зверненні суб'єктів підприємництва щодо отримання адміністративних послуг. Проведено моніторинг роботи центрів надання адміністративних послуг з метою вдосконалення їх роботи. Забезпечено подальший розвиток системи ЦНАПів, на базі діючих центрів надання адміністративних послуг.
		Проведення освітньо-навчальних, інформаційно-консультаційних заходів, розроблення та випуск довідково-інформаційних матеріалів щодо надання адміністративних послуг.	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 5,0 2022 р. - 5,0 2023 р. - 6,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 7,0 2025 р. - 8,0 2026 р. - 9,0 2027 р. - 10,0	
		Організація та проведення конкурсу «Кращий центр надання адміністративних послуг», «Кращий адміністратор».	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 5,0 2022 р. - 5,0 2023 р. - 6,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 7,0 2025 р. - 8,0 2026 р. - 9,0 2027 р. - 10,0	
		Здійснення постійного моніторингу та висвітлення стану роботи центрів надання адміністративних послуг.	2021-2027 роки		-	-	

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		Сприяння оптимізації мережі центрів надання адміністративних послуг.	2021-2027 роки		-	-	
		Інформаційно-консультаційна підтримка органів місцевого самоврядування по створенню/ модернізації ЦНАП та їх участі у проєктах подальшої розбудови мережі ЦНАП, в тому числі у програмі U-LEAD з Європою.	2021-2027 роки		-	-	
1.3	Сприяння підвищенню ефективності діалогу бізнесу та влади	Організація проведення засідань консультативно-дорадчих органів розвитку підприємництва з метою аналізу проблемних питань та ініціювання вдосконалення чинної нормативно-правової бази.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації,	-	-	Підвищено результативність публічно-приватного партнерства при вирішенні проблемних питань у сфері розвитку підприємництва. Покращено бізнес-клімат в області. Підвищено обізнаність підприємців щодо нововведень у сфері податкового законодавства.
	Вивчення, за участі представників бізнесу, питання регулювання ставок місцевих податків та ініціювання перед органами місцевого самоврядування впровадження фіскального стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва.	2021-2027 роки	органи місцевого самоврядування (за згодою), Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області»,	-	-		
	Вивчення, обмін досвідом у сфері розвитку підприємництва в інших регіонах України та за її межами (участь у семінарах, конференціях, форумах тощо).	2021-2027 роки	Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 50,0 2022 р. - 70,0 2023 р. – 80,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 90,0 2025 р. - 90,0 2026 р. - 100,0 2027 р. - 100,0		

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		Проведення освітньо-навчальних, інформаційно-консультаційних заходів щодо змін та доповнень до чинного законодавства у сфері господарської діяльності.	2021-2027 роки	Структурні підрозділи облдержадміністрації, територіальні представництва ЦОВВ	-	-	
		Проведення опитувань серед підприємців, для виявлення основних перешкод розвитку їх діяльності.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	-	-	

2. Фінансово-кредитна та інвестиційна підтримка

2.1	Розширення доступу бізнесу до фінансово-кредитних ресурсів	Фінансова підтримка у формі часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого і середнього підприємництва у банківських установах.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Департамент фінансів облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 100,0 2022 р. - 100,0 2023 р. - 200,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 300,0 2025 р. - 400,0 2026 р. - 500,0 2027 р. - 600,0	Запроваджено та діють ефективні, фінансово-кредитні механізми для підтримки МСП. Збільшено обсяги наданої фінансово-кредитної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва.
		Забезпечення фінансування у формі фінансового кредиту	2021-2027 роки	підтримки підприємництва по	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 2000,0	

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		найбільш ефективних інвестиційних проєктів суб'єктів малого і середнього підприємництва, в тому числі мікрокредитування.		Чернігівській області»		2022 р. - 2000,0 2023 р. - 3000,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 4000,0 2025 р. - 5000,0 2026 р. - 6000,0 2027 р. - 7000,0	Підвищено поінформованість суб'єктів підприємництва та осіб, бажаючих відкрити власну справу щодо можливостей фінансово-кредитної підтримки підприємницьких ініціатив. Створено нові робочі місця.
		Напрацювання пропозицій щодо співпраці з суб'єктами господарювання, які надають фінансову підтримку бізнесу, зокрема з Фондом розвитку підприємства, Українським фондом стартапів та іншими.	2021-2027 роки		-	-	
		Інформування суб'єктів підприємства про існуючі механізми фінансової підтримки бізнесу на загальнодержавному та місцевому рівнях.	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 10,0 2022 р. - 10,0 2023 р. - 15,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 15,0 2025 р. - 20,0 2026 р. - 20,0 2027 р. - 25,0	
2.2	Сприяння залученню	Моніторинг, започаткування та розширення співпраці з проєктами	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки	-	-	Забезпечено співпрацю з

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
	міжнародної допомоги для розвитку підприємництва	міжнародно-технічної допомоги. Підвищення поінформованості бізнес-середовища про можливості участі у програмах та проєктах ЄС щодо підтримки підприємництва, зокрема COSME та EEN. Надання методичної, консультативної та менторської підтримки підприємцям, їх громадським об'єднанням щодо залучення міжнародної технічної допомоги, зокрема використання можливостей грантових програм для стартапів, написання грантових заявок.	2021-2027 роки	та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	-	-	проєктами міжнародної технічної допомоги, надано методичну допомогу суб'єктам МСП щодо можливостей участі у програмах Європейського Союзу
			2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 20,0 2022 р. - 20,0 2023 р. - 25,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 25,0 2025 р. - 30,0 2026 р. - 30,0 2027 р. - 40,0	

3. Інформаційна та консультаційна підтримка

3.1	Підвищення рівня інформаційного забезпечення та фінансової грамотності суб'єктів підприємницької діяльності	Постійне висвітлення на веб-сайті облдержадміністрації інформації для підприємців про актуальні питання започаткування та ведення бізнесу. Проведення тематичних консультацій і практикумів з питань підприємницької діяльності, зокрема «Днів юридичної допомоги».	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	-	-	Підвищено обізнаність суб'єктів підприємництва та осіб, бажаючих відкрити власну справу в питаннях ведення господарської діяльності, правової основи підприємництва, маркетингових досліджень, фінансів, бізнес-планування тощо.
		Виготовлення необхідної промоційної продукції: довідників, буклетів, посібників, каталогів	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 70,0 2022 р. - 70,0	

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат	
		тощо з питань розвитку підприємництва регіону, зокрема, щодо успішно реалізованих бізнес-проектів за рахунок надання фінансової підтримки.				2023 р. - 80,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 80,0 2025 р. - 90,0 2026 р. - 90,0 2027 р. - 100,0		
3.2	Сприяння покращенню кадрового забезпечення МСП. Популяризація підприємницької культури та розвиток підприємницьких навичок	Організація та проведення семінарів, тренінгів, мітапів, воркшопів тощо, а також зустрічей з бізнес-тренерами та підприємцями, що дають теоретичний та практичний інструментарій з впровадження новітніх бізнес-практик.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Департамент сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, Управління освіти і науки облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», вищі навчальні заклади області, Агенція регіонального розвитку Чернігівської області		<u>I етап:</u> 2021 р. - 50,0 2022 р. - 60,0 2023 р. - 70,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 80,0 2025 р. - 90,0 2026 р. - 100,0 2027 р. - 110,0	Проведено освітні заходи для підприємців та осіб, що бажають розпочати власну справу. Підготовлено цикл телерадіопередач. Виготовлено друковану продукцію з питань розвитку підприємництва. Проведено Місячник підтримки підприємництва та заходи щодо відзначення професійних свят суб'єктів малого та середнього підприємництва	
		Розвиток партнерства між бізнесом та освітніми закладами, зокрема, щодо проходження виробничої практики учнів, студентів на підприємствах регіону з можливістю їх подальшого працевлаштування.	2021-2027 роки			-		-
		Підготовка телерадіопередач з питань ведення та започаткування власної справи.	2021-2027 роки			Обласний бюджет		<u>I етап:</u> 2021 р. - 40,0 2022 р. - 40,0 2023 р. - 45,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 45,0 2025 р. - 50,0 2026 р. - 50,0 2027 р. - 60,0
		Організація та проведення масових заходів до Європейського тижня малого і середнього	2021-2027 роки			Обласний бюджет		<u>I етап:</u> 2021 р. - 80,0 2022 р. - 90,0

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		підприємництва, Місячника підтримки підприємства, Дня підприємця, Бізнес-фестивалю тощо.				2023 р. - 100,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 100,0 2025 р. - 110,0 2026 р. - 120,0 2027 р. - 130,0	
		Організація та проведення заходів святкування з нагоди відзначення традиційних професійних свят суб'єктів малого та середнього підприємництва різних галузей.	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 10,0 2022 р. - 10,0 2023 р. - 15,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 15,0 2025 р. - 20,0 2026 р. - 20,0 2027 р. - 25,0	
3.3	Підтримка та розвиток молодіжного підприємництва	Проведення «Молодіжної школи бізнесу».	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Департамент сім'ї, молоді та спорту облдержадміністрації, Управління освіти і науки облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємства по Чернігівській області», вищі навчальні заклади області, Агенція	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 40,0 2022 р. - 50,0 2023 р. - 60,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 70,0 2025 р. - 80,0 2026 р. - 90,0 2027 р. - 100,0	Створено сприятливі умови для розвитку підприємства серед молоді, реалізації її підприємницького потенціалу
		Методичне, організаційне та інформаційне забезпечення розвитку молодіжного підприємництва, зокрема проведення тренінгів, семінарів, практикумів, «круглих столів» тощо з питань підприємницької діяльності для молоді.	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 40,0 2022 р. - 50,0 2023 р. - 60,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 70,0 2025 р. - 80,0 2026 р. - 90,0 2027 р. - 100,0	

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		Проведення заходів, на яких студенти ВНЗ матимуть змогу ознайомитись із кращими практиками ведення бізнесу.	2021-2027 роки	регіонального розвитку Чернігівської області	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 5,0 2022 р. - 5,0 2023 р. - 6,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 7,0 2025 р. - 8,0 2026 р. - 9,0 2027 р. - 10,0	
3.4	Сприяння розвитку жіночих ділових ініціатив і підприємництва	Проведення щорічного обласного ярмарку «Що може жінка».	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємства по Чернігівській області», громадські об'єднання, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього бізнесу.	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 30,0 2022 р. - 40,0 2023 р. - 40,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 50,0 2025 р. - 50,0 2026 р. - 60,0 2027 р. - 60,0	Створено сприятливі умови для розвитку жіночих підприємницьких ініціатив. Забезпечено проведення щорічно обласного ярмарку «Що може жінка» та обласного «Форуму ділових та професійних жінок»
		Проведення обласного «Форуму ділових та професійних жінок»				2021-2027 роки	
		Популяризація історій жінок, які успішно розвивають власну справу шляхом проведення різноманітних заходів, виготовлення промоційної продукції.	2021-2027 роки		Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 10,0 2022 р. - 10,0 2023 р. - 15,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 20,0	

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
						2025 р. - 30,0 2026 р. - 40,0 2027 р. - 50,0	
3.5	Сприяння розвитку підприємництва у сільській місцевості	Проведення семінарів для жителів сільської місцевості з питань здійснення підприємницької діяльності на селі, в т.ч. розвитку «зеленого туризму» на прикладі успішно функціонуючих суб'єктів підприємництва.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, Департамент культури і туризму, національностей та релігій облдержадміністрації	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 30,0 2022 р. - 30,0 2023 р. - 35,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 35,0 2025 р. - 40,0 2026 р. - 40,0 2027 р. - 45,0	Проведено цикл навчальних семінарів для жителів сільської місцевості, які мають бажання розширити бізнес або розпочати власну справу.
3.6	Розширення сфери застосування праці та стимулювання зацікавленості роботодавців у створенні нових робочих місць	Стимулювання створення нових робочих місць роботодавцями, що створюватимуть такі робочі місця для працевлаштування на них безробітних осіб, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню, або для працевлаштування безробітних осіб до суб'єктів малого підприємництва в пріоритетних видах економічної діяльності не менше ніж на два роки, шляхом	2021-2027 роки	Обласний центр зайнятості з філіями та Чернігівський міський центр зайнятості	Фонд загально-обов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	**	Здійснено компенсацію витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування роботодавцям, які працевлаштували безробітних осіб.

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		компенсації протягом першого року фактичних витрат у розмірі єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за відповідну особу.					
3.7	Сприяння продуктивній зайнятості населення, спрямованій на підвищення його рівня життя, соціальний захист зареєстрованих безробітних	Проведення професійного консультування безробітних, в тому числі з використанням психодіагностичних методик щодо визначення можливостей їх діяльності у сфері підприємництва, самостійної зайнятості, навчання основам підприємницької діяльності, надання правової, фінансової і організаційної підтримки під час започаткування ними власної справи.	2021-2027 роки	Обласний центр зайнятості з філіями та Чернігівський міський центр зайнятості	Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	**	Поширено інформацію щодо питань започаткування та успішного ведення бізнесу. Надано індивідуальні консультації особам, які виявили бажання започаткувати власну справу щодо вибору бізнес-ідеї, складання бізнес-плану тощо. Проведено навчання основам підприємницької діяльності.
		Сприяння працевлаштуванню безробітних громадян, у тому числі шляхом виплати одноразово усїєї належної їм допомоги по безробіттю у разі їх бажання започаткувати власну справу, чому передуватиме відповідне навчання основам підприємницької діяльності та захист бізнес-планів.	2021-2027 роки		Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	**	
3.8	Підтримка місцевих підприємницьких ініціатив	Проведення інкубаційних, акселераційних програм розвитку підприємницької діяльності.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. – 100,0 2022 р. – 120,0 2023 р. – 150,0 <u>II етап:</u> 2024 р. – 200,0 2025 р. – 250,0	Підвищено рівень поінформованості та обізнаності заінтересованих осіб та мешканців регіону щодо підприємницької

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
				підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, Центр підтримки підприємництва, інновацій та стартапів на базі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області, громадські об'єднання, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього бізнесу.		2026 р. – 300,0 2027 р. – 400,0	діяльності. Створено умови для прискорення розвитку малого та середнього бізнесу в регіоні. Забезпечено ведення сторінок в соціальних мережах, Telegram-каналу тощо
		Проведення конкурсів кращих стартапів, бізнес-планів, бізнес-ідей тощо.	2021-2027 роки		Обласний бюджет	I етап: 2021 р. - 100,0 2022 р. - 120,0 2023 р. - 150,0 II етап: 2024 р. - 200,0 2025 р. - 250,0 2026 р. - 300,0 2027 р. - 400,0	
		Організація проведення інформаційно-консультаційних, навчальних заходів для підприємців області за участі міжнародних, міжрегіональних та регіональних експертів, менторів, бізнес-тренерів, бізнес-янголів тощо.	2021-2027 роки		Обласний бюджет	I етап: 2021 р. - 20,0 2022 р. - 30,0 2023 р. - 40,0 II етап: 2024 р. - 50,0 2025 р. - 60,0 2026 р. - 70,0 2027 р. - 80,0	
		Поширення інформації про діючі та нові он-лайн інструменти, у тому числі про можливості консалтингової платформи «Дія» та дистанційної платформи доступу до інноваційних та цифрових інструментів ведення бізнесу з компонентами взаємного навчання і обміну досвідом (peer to peer case learning).	2021-2027 роки		-	-	
		Надання онлайн-консультацій, зокрема ведення сторінок в соціальних мережах, Telegram-каналу тощо для інформування	2021-2027 роки		-	-	

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
		підприємців та зацікавлених осіб щодо започаткування, розвитку бізнесу.					
		Проведення бізнес-конференцій, бізнес-сніданків, зустрічей тощо з актуальних питань розвитку підприємництва та регіону в цілому.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області Центр підтримки підприємництва, інновацій та стартапів на базі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 80,0 2022 р. - 90,0 2023 р. - 100,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 100,0 2025 р. - 110,0 2026 р. - 120,0 2027 р. - 130,0	
3.9	Підвищення соціальної відповідальності та розвиток соціального підприємництва	Проведення інформаційно-консультаційних, навчальних заходів щодо можливостей започаткування та розвитку соціального підприємництва, розвитку «зеленої економіки» на території області, зокрема проведення тренінгів, бізнес-семінарів, обміну досвідом тощо.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, громадські	Обласний бюджет	<u>I етап:</u> 2021 р. - 20,0 2022 р. - 30,0 2023 р. - 30,0 <u>II етап:</u> 2024 р. - 40,0 2025 р. - 40,0 2026 р. - 50,0 2027 р. - 50,0	Проведено інформаційні заходи для місцевого бізнесу з популяризації соціального підприємництва

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат	
				об'єднання, що представляють інтереси суб'єктів малого і середнього бізнесу				
4. Розвиток регіональної інфраструктури підтримки підприємництва								
4.1	Створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього бізнесу, зростання його інвестиційної та інноваційної активності, підвищення рівня конкурентоспроможності регіону	Проведення заходів спільно з Центром підтримки підприємництва, інновацій та стартапів, який створений на базі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області та забезпечення функціонування його локацій: бізнес-інкубатора, бізнес-акселератора, коворкінг-зони, «Вікна підприємця», інноваційної лабораторії-майстерні тощо.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємства по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області, Центр підтримки підприємства, інновацій та стартапів на базі Агенції регіонального розвитку Чернігівської області	Обласний бюджет	I етап: 2021 р. – 100,0 2022 р. – 110,0 2023 р. – 130,0 II етап: 2024 р. – 140,0 2025 р. – 160,0 2026 р. – 170,0 2027 р. – 200,0	Забезпечено якісне функціонування інституцій підтримки підприємства, розвитку інновацій та залучення інвестицій. Підвищено рівень спроможності громад у сфері економічного розвитку. Поінформовано бізнес про можливості для його розвитку та вдосконалення. Підвищено ефективність функціонування галузі інформаційних технологій в регіоні.	
		Сприяння розвитку інноваційно-спрямованих галузей, визначених відповідно до Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року смарт-спеціалізацією області, підтримка інноваційних стартапів тощо.	2021-2027 роки			Обласний бюджет		I етап: 2021 р. – 20,0 2022 р. – 25,0 2023 р. – 30,0 II етап: 2024 р. – 35,0 2025 р. – 40,0 2026 р. – 45,0 2027 р. – 50,0
		Надання фінансової, матеріальної та іншої підтримки діяльності Агенції регіонального розвитку Чернігівської області для реалізації цілей та завдань Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року.	2021-2027 роки			Обласний бюджет		I етап: 2021 р. – 1200,0 2022 р. – 1300,0 2023 р. – 1400,0 II етап: 2024 р. – 1500,0 2025 р. – 1600,0

№ з/п	Пріоритетні завдання	Зміст заходів	Строки виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування (тис.грн)	Очікуваний результат
						2026 р. – 1700,0 2027 р. – 1800,0	
4.2	Налагодження взаємодії об'єктів інфраструктури підтримки бізнесу	Координація діяльності об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, зокрема інформаційних пунктів підтримки підприємництва при ЦНАПах області, консалтингових зон тощо.	2021-2027 роки	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації,	-	-	Здійснено координацію взаємодії всіх елементів інфраструктури підтримки МСП. Створено сприятливі умови для розвитку підприємництва в регіоні.
		Актуалізація та оприлюднення презентаційних матеріалів щодо діяльності інституцій, які забезпечують підтримку малого та середнього бізнесу в області в т.ч. через он-лайн базу «Дія».	2021-2027 роки	Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємництва по Чернігівській області», Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	-	-	

* - за окремим розрахунком, по мірі повернення коштів за раніше наданими кредитами через ДО РФПП по Чернігівській області

** - обсяг коштів буде затверджуватись за окремою бюджетною програмою Державним центром зайнятості та Правлінням Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття

Директор Департаменту розвитку економіки та сільського господарства обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 3
до обласної Програми розвитку
малого і середнього підприємництва
на 2021-2027 роки

**Результативні показники обласної Програми розвитку малого і середнього підприємництва
на 2021-2027 роки**

№ з/п	Показник	2019 (факт)	2020 (очік.)	I етап			II етап			
				2021 рік (прогноз)	2022 рік (прогноз)	2023 рік (прогноз)	2024 рік (прогноз)	2025 рік (прогноз)	2026 рік (прогноз)	2027 рік (прогноз)
	Кількість суб'єктів малого і середнього підприємництва, в т.ч.:									
	<i>суб'єктів малого підприємництва:</i>									
1.	малих підприємств, од.	5998	6000	6030	6070	6100	6200	6300	6400	6500
2.	фізичних осіб – підприємців, тис.	36,3	36,5	36,7	37,0	37,5	38,0	38,5	39,0	40,0
	<i>суб'єктів середнього підприємництва:</i>									
3.	середніх підприємств, од.	439	440	445	450	460	480	500	520	550
4.	Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, од.	60	60	60	61	61	62	63	64	65
5.	Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, од.	5	5	5	5	5	6	6	6	6
6.	Кількість зайнятих працівників в МСП, тис. осіб	109,8	109,9	112,0	115,0	120,0	125,0	130,0	140,0	150,0
7.	Частка обсягу реалізованої продукції (товарів, послуг) МСП у загальному обсязі реалізованої продукції, %	83,9	84,0	84,1	84,2	84,3	84,4	84,6	84,8	85,0
8.	Частка надходжень від діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва до місцевого бюджету, %	48,5	48,6	49,0	50,0	51,0	52,0	53,0	54,0	55,0

Директор Департаменту розвитку
економіки та сільського господарства
обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 4
до обласної Програми розвитку
малого і середнього підприємництва
на 2021-2027 роки

**Об'єкти інфраструктури підтримки підприємництва
у Чернігівській області**

№	Назва	ПІБ керівника	Контактні дані
Бізнес-центри			
1.	Центр розвитку малого та середнього бізнесу на базі ГО «Сяйво Сіверщини»	Березинець І.Г.	м. Чернігів, вул. Івана Мазепи, 38 а (0462) 974-490, 097 932 11 05
Фонди підтримки підприємництва			
1.	Комунальне підприємство «Фонд підтримки підприємства»	Разон В.М.	м. Ніжин, вул. Глібова, 5 (231) 7-13-58
2.	Державна організація «Регіональний фонд підтримки підприємства по Чернігівській області»	Неудачина В.О.	м. Чернігів, вул. Преображенська, 12 067 524 36 65
Інформаційно-консультаційні установи			
1.	Центр з економічно-правових питань «Діалог»	Бариш В.О.	м. Чернігів, вул. Кирпоноса, 8а (0462) 672-775, 676-001
2.	Центр підтримки підприємства, інновацій та стартапів	Кучерява А.А.	м. Чернігів, вул. Преображенська, 12 095 785 37 15
Об'єднання підприємців			
1.	Громадська спілка підприємців «Органічні системи»	Мисник М.І.	смт Короп, вул. Київська, 78 067 442 09 98
2.	ГО «Майбутнє Коропщини»	Ващенко Л.А.	смт. Короп, вул. Заводська, 17 097 108 46 30
3.	Первинна профспілкова організація підприємців Куликівського району Всеукраїнської профспілки «ЗАХИСТ СПРАВЕДЛИВОСТІ»	Алекса С.М.	смт. Куликівка, вул. Стадіонна, 6А/8 (243) 2-12-72
4.	Громадська організація «Об'єднана незалежна неприбуткова спілка підприємців «Ніжинський оберіг»	Охонько О.Б.	м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 4/1 068 101 35 36
5.	Ніжинська міська громадська організація «Підприємець»	Зайко Л.О.	м. Ніжин, вул. Московська, 7а 097 528 27 90
6.	Асоціація «Об'єднання підприємств Ніжинщини»	Шкурко М.П.	м. Ніжин, вул. Московська, 7а (231) 7-34-32

7.	Громадська організація «Спілка підприємців Ніжина НКР»	Артеменко Л.М.	м. Ніжин, вул. Московська, буд.21А, кв.5 068 922 67 46
8.	Ніжинська міська громадська організація «Ніжинський міський осередок Всеукраїнської громадської організації «Асоціація платників податків України»	Шкурко М.П.	м. Ніжин, вул. Московська, 7а (231) 5-44-32
9.	Міська громадська організація «Ліга-клуб «Ділова жінка»	Стратілат Т.М.	м. Ніжин, пров. Урожайний, 1 067 460 25 43
10.	Громадська організація «Сяйво Сіверщини»	Березинець І.Г.	м. Чернігів, вул. Івана Мазепи, 38 А (0462) 974-490, 097 932 11 05
11.	Прилуцька спілка підприємців центрального ринку	Бусло Г.М.	м. Прилуки, вул. Котовського, 51 (237) 4-11-63
12.	Спілка підприємців «Прилуччина»	Блінова Н.А.	м. Прилуки, вул. Вокзальна, 44 кв. 90 (237) 3-42-12
13.	ГО Спілка жінок Чернігівщини	Пекуровська О.М.	м. Чернігів, вул. Захисників України, 9, офіс 513 050 313 70 45
14.	Чернігівська районна громадська організація Асоціація приватних автомобільних перевізників	Чернуха О.А.	Чернігівській район, с. Кийнка, вул. Корольова, 19 (0462) 60-12-73
15.	Асоціація фермерів та приватних землевласників Чернігівського району	Ткаченко Г.М.	Чернігівській район, с. Лукашівка, вул.Колгоспна,2 (0462) 68-49-01
16.	Обласна галузева організація роботодавців «Асоціація аграріїв Чернігівщини»	Панченко О. Г.	м. Чернігів, пр. Перемоги, 49 (0462) 677-909, 4-01-19
17.	Громадська організація «Ліга ділових і професійних жінок України»	Заїка Ю.А.	м. Чернігів, вул. Шевченка,105-а 050 391 87 03
18.	Чернігівська обласна організація підприємців-роботодавців «Чернігівщина»	Бойправ Б. С.	м. Чернігів, пр. Перемоги, 95, оф.1 (0462) 651-456, 651-423
19.	Антикорупційна громадська спілка «Совість»	Демиденко В.Ю.	м. Чернігів, пр. Миру, 21/52 067 461 13 75
20.	Місцевий осередок ГО «Всеукраїнське об'єднання підприємців малого та середнього бізнесу «Фортеця» у Чернігівській області	Березинець І.Г.	м. Чернігів, вул. Суворова, 16, кв. 3 (0462) 974-490, 093 252 70 24
21.	Чернігівське обласне об'єднання організацій роботодавців	Козир В.О.	м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 6а 050 355 41 13, (0462) 675-440
22.	Федерація роботодавців Чернігівщини	Кужель В.Д.	м. Чернігів, вул. Громадська, 39 (0462) 679-968

23.	Чернігівське регіональне відділення Української спілки промисловців та підприємців «Полісся»	Вакуленко С.В.	м. Чернігів, вул. Громадська, 39 (0462) 723-501, 675-440
24.	Чернігівська обласна організація роботодавців «Співдружність»	Вакуленко О.В.	м. Чернігів, вул. Громадська, 39 (0462) 675-440
25.	Громадська спілка «Регіональний альянс ділової активності роботодавців»	Козир В.О.	м. Чернігів, вул. Громадська, 39 (0462) 72-35-01
26.	Громадська спілка «Чернігівська спілка малого та середнього бізнесу»	Усов А.М.	м. Чернігів, вул. Гетьмана Полуботка, 7, кв.3 050 356 12 15
27.	Чернігівська обласна організація роботодавців автомобільного транспорту	Козир В.О.	м. Чернігів, вул. Громадська, 39 (0462) 675-440
28.	Обласна організація роботодавців «Асоціація роботодавців Чернігівщини»	Берестовий С.О.	м. Чернігів, вул. Володимира Дрозда, 3 067 460 28 29
29.	Обласна галузева організація роботодавців «Асоціація будівельників Чернігівщини»	Адаменко Д.М.	м. Чернігів, вул. Кільцева, 7 (0462) 97-79-09
30.	Чернігівська обласна галузева організація роботодавців «Спілка промисловців»	Хрущ А.В.	м. Чернігів, вул. Текстильників, 2 067 460 89 58
31.	Чернігівська обласна галузева організація роботодавців сфери торгівлі та послуг	Склярець А.В.	м. Чернігів, вул. Любецька, 70 (0462) 649-227
32.	Чернігівська обласна організація роботодавців «Сіверщина»	Лазар В.Л.	м. Чернігів, вул. Квітнева, 20 097-26-00-310
33.	Чернігівська обласна асоціація кредитних спілок	Пилипенко В.М.	м. Чернігів, вул. Шевченка, 105-А/107 097 435 74 62, (0462) 610-990
34.	Семенівська районна громадська організація «За Семенівщину»	Бондаренко П.С.	м. Семенівка, вул. Б.Хмельницького, 4а/3 050 313 17 19
35.	Громадська спілка «Новгород-Сіверська Асоціація Підприємців»	Плотніков П.О.	м. Новгород-Сіверський, вул. Успенська, 50а 066 994 85 40

Агенції розвитку			
1.	Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	Хоботня С.В.	м. Чернігів, вул. Преображенська, 12 095 785 37 15
2.	ГО «Агенція регіонального розвитку Коропщини»	Михайлов А.П.	сmt. Короп, вул. Горького, 15/1 067 442 09 98
3.	Куликівська районна громадська організація «Агенція регіонального розвитку»	Зеленський В.М.	сmt. Куликівка, вул. Миру, 67 (243) 2-24-33

Інші елементи інфраструктури			
1.	Чернігівська регіональна торгово-промислова палата	Іванов К.В.	м. Чернігів, вул. Ринкова, 7 (0462) 67-77-32
2.	Чернігівський ІТ-кластер	Лисиця І.М.	м. Чернігів, вул. Преображенська, 12 067 468 64 68
3.	«Чернігівська профспілка підприємців»	Варнакова О.Ю.	м. Чернігів, вул. Ринкова, 1 (0462) 67-86-25
4.	Чернігівська міська профспілкова організація «Підприємець»	Сальва В.О.	м. Чернігів, просп. Перемоги, 95-а, офіс 24 (0462) 674-999
5.	Чернігівська профспілка підприємців «Єдність»	Жимолостнова С.К.	м. Чернігів, вул. Петра Смолічева, 12/2 093 474 92 30

Директор Департаменту розвитку економіки та сільського господарства обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК